

Приморске Новине

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

ГОДИНА VII * БРОЈ 131. * 10. АВГУСТ 1978.

ЦИЈЕНА 2 ДИНАРА

ИЗ РАДА САВЕЗА КОМУНИСТА

ЕНЕРГИЧНО ПРОТИВ СВИХ СЛАБОСТИ

Све је више радних људи и грађана који се обраћају органима Савеза комуниста када је у питању нарушавање њихових самоуправних права, самовоља по јединаца, бирократски однос и друге аномалије. То јасно говори да се знатно више него раније води рачуна о невољама радног човјека и да се траже путеви како да му се помогне.

Ово је констатовано на недавно одржаној сједници Општинске конференције СК која се бавила проблемима на које указују предлози, представке и жалбе чланова Савеза комуниста, радних људи и грађана, којој је присуствовао Анђелко Ковачевић, извршни секретар у Председништву ЦК СК Црне Горе.

Како стоји у материјалима припремљеним за овај скуп, Комисија Општинске конференције СК разматрала је за годину дана 82 жалбе и представке, од којих само двије нијесу ријешене. Жалбе указују да има деформација код неких служби и органа и да основне организације Савеза комуниста у тим колективима треба да се одлучују супроставе бирократском понашању и самовољи појединаца који свјесно или несвјесно крше самоуправљачка права запослених. Девијације су запажене у служби запошљавања: конкурси се монтирају према личностима које неке радне организације желе да приме у радни однос; у доста случајева траже се кандидати за поједина радна мјеста на којима већ не постоје радници, и на тај начин се изиграва закон. У Основној организацији удруженог рада „Могрен“ радник се премјешта на друго мјесто без његове сагласности, а у Основној организацији удруженог рада „Авала — Бечкић“ примљено је у радни однос лице које не испуњава услове предвиђене актом о систематизацији радних мјеста. Пропусти у раду примјештени су и код Самоуправне интересне заједнице за уређење и изградњу Будве, у Основној организацији удруженог рада „Праха“ у Бечкићима, Основној организацији удруженог рада „Хотели Словенска плажа“, и још неким.

— Основне организације Савеза комуниста морају се оспособити да се у оквиру ССРН, синдикалних и осталих друштвено-политичких организација обезбиједи да радни људи и грађани буду активни носиоци права одлучивања на свим подручјима која задиру у рјешавање питања која се односе на друштвени стандард, разне комуналне објекте, у области културе и физичке културе, образовања и другим дјелатностима. Посебан значај мора бити дат ангажовању основних организација Савеза комуниста у организацијама удруженог рада које непосредно треба да у својим програмима интензивирају ангажовање на што ефикаснијем и рационалнијем пословању уз обезбјеђење продуктивности рада. Неопходно је заштитити питање одговорности, посебно у оним срединама преко којих се врши реализовање одређених програма у области комуналног стандарда, друштвених дјелатности и задовољења општих потреба. Основне орга-

УСВОЈЕН ПРОГРАМ РАДА КОНФЕРЕНЦИЈЕ. — ОСНОВНОЈ ОРГАНИЗАЦИЈИ СК ХОТЕЛА „ПАРК“ УПУЋЕНА ДРУГАРСКА КРИТИКА. — БРАНКО ИВАНЧЕВИЋ ИСКЉУЧЕН ИЗ САВЕЗА КОМУНИСТА

низације СК у овим срединама треба, знатно више него до сада, да дјелују тако како би одговарајући органи самоуправљања с више одговорности и потпуније остваривали своје обавезе и на тај начин сужавали простор за испољавање слабости — истакао је на сједници Жарко Миковић, секретар Општинског комитета СК.

На овом скупу се чуло да је све мање анонимних писама, што говори да грађани слободно износе слабости и примједбе и да се не плаше последица. — Ипак, примјећује се да су у низ случајева заобиђени органи управљања, партијска организација и синдикат, као и надлежне комисије: људи се жале вишим партијским форумима, тако да је свака четврта жалба стигла преко виших органа — констатовано је на сједници Општинске конференције. — Појединци пишу жал-

тања и неспровођења ставова Општинске конференције.

Општинска конференција СК, још на сједници крајем марта ове године, разматрала је и усвојила Извјештај радне групе Извршног комитета Председништва ЦК СК Црне Горе о неким негативним појавама у друштвено-политичким односима у општини Будва и Закључке Општинског комитета СК који су тражили рјешење за испољене слабости. Тада је закључено да се предложе следеће идејно-политичке мјере: да се тадашњи председник СО искључи из чланства СК, секретару СО изрекне последња јавна опомена, а председнику Извршног одбора опомена. Основна организација СК органа управе Скупштине општине спровела је закључке и изрекла мјере секретару и председнику Извршног одбора, док Основна организација СК хотела „Парк“, код које је Бранко Иванчевић био партијски повезан, није поштовала договор. Констатовано је да су комунисти хотела „Парк“ одржали три састанка на којима су детаљно упознати с проблемима и слабостима као и с њиховим намерама, али остало се само на томе.

„На рад ове Основне организације СК изразито неповољно је дјеловало држање и иступање Бранка Иванчевића. Он је у својим дужностима излагањима, узимајући рјешавање у више наврата, настојао да кривицу за створено стање и испољене слабости пребаци на друге — пише у материјалима Конференције. — Игнорисао је рад радне групе Општинског комитета, као и Општински комитет, а истовремено је приписао једностраност у раду радне групе Извршног комитета Председништва ЦК СК Црне Горе, која је, по његовом мишљењу, прихватила једностране ставове Општинског комитета. У својим изјавама испољио је неприципијелност одсуство самокритичности, као и намјеру да своје слабости пребаци на терен личне нетрпеливости и наводне рођачке и пријатељске везе између представника појединих органа који су имали за циљ да изврше обрачун с њим.“

Речено је да је Иванчевић својим некомунистичким понашањем довео у заблуду комунисте ООСК „Парка“ тако да од укупно 12 чланова, њих пет, заједно с њим, нијесу прихватили извјештај и закључке виших партијских форума, због чега је и искључена из Савеза комуниста хотела „Парк“, чији је Иванчевић био члан упућена је другарска критика због неприхва-

С. Г.

Збор братства и јединства

У недјељу 6. августа текуће године одржан је шеснаести по реду традиционални збор „Братство-јединство“ на Зубачким Убљима — тремеђи Босне и Херцеговине, Хрватске и Црне Горе.

Радни људи, грађани и омладина из девет општина трију братских република: Билеће, Дубровника, Котора, Никшића, Тивта, Требиња, Херцег-Новог, Цетиња и Будве нашли су се на заједничком Збору. Својим масовним присуством манифестовано је и овом приликом неразрушиво братство и јединство, најдрагоцијенија тековина свих наших народа и народности и оданости вољеном другу Титу.

На позив Комунистичке партије Југославије најбољи синови и родољуби из ових крајева отишли су, под револуционарном заставом слободе, славним путевима пролетерских бригада широм наше домовине у одлучну бескомпромисну борбу до коначне побједе. На овој тремеђи збратимљених република, попришту сталних борби и устанака, за читаво вријеме четворогодишњег рата борбени покланч није престајао. Док је читава наша отаџбина била у револуционарном расположењу, док су се устаничке пушке оглашавале свуда у Југославији, на Зубачким Убљима почетком мјесеца августа 1941. године нашли су се на заједничком скупу родољуби из Босне и Херцеговине, Хрватске и Црне Горе да се договоре о даљим смјерницама борбе и устанка.

На слободарском херцеговачком тлу сједињени у братској борби нашли су се Хрвати, Срби, Црногорци и Муслимани, надајући заједничким жељама и мислима да снагом свог оружја створе позо поприште. Овом састанку присуствовао је и легендарни партизански командант Сава Ковачевић.

Омладина, радни људи и грађани из ових општина почетком августа сваке године окупљају се у великом броју на Зубачким Убљима у жељи да евоцирају успомене на тај догађај. На овај начин пружају доказ о јачини највеће тековине наше револуције — неразрушивом братству и јединству народа и народности Југославије.

Народ збратимљених република, као и сви радни људи, грађани и омладина наше слободарске домовине, свјесни су огромних жртава које су дате на бранику отаџбине за оно што нам је увијек било највеће и најдраже — за слободу, независност, социјализам, за срећан живот. То је, истовремено, највећа гаранција да никоме више никада не дозволимо да дира у нашу независност и слободу.

Ове године наша општина била је домаћин традиционалног збора. Програмом прославе било је обухваћено заједничко логоровање омладине Дубровника, Требиња, Никшића, Цетиња, Билећа, Котора, Тивта, Херцег-Новог и Будве, затим логорска ватра и разговор народног хероја Марка Станишића са омладином.

Шестог августа када је одржана главна прослава, Градска музика Будве придружила је концерт, а затим је на великом народном збору говорио Михаило Тиодоровић, председник СУБНОР-а СР Црне Горе. У извођењу културно-забавног програма учествовала су културно-умјетничка друштва општина учесника овога Збора.

У неомеђеном стваралачком раду народи Босне и Херцеговине, Хрватске и Црне Горе, у заједници са свим братским народима и народностима социјалистичке Југославије, у даљем наставку револуције која стално траје и тече на плану целокупног друштвено-економског и културног развоја израђујемо и јачамо нове самоуправне односе и сигурно коракамо ка ведријој сјутрашњици — већем напретку и благостању.

Милорад ДАПЧЕВИЋ

ПРЕД СЈЕДНИЦУ СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ

Предстоји ревизија више урбанистичких планова

Иако по Пословнику љетњи одмор Скупштине општине траје, по правилу, од 15. јула до 1. септембра, ове године, због изузетно актуелне проблематике, у току су припреме за одржавање сједнице Скупштине средином августа. За ту сједницу Извршни одбор и скупштинске комисије припремили су материјале које ће, током прве половине августа, бити предмет разматрања делегација организација удруженог рада, мјесних заједница и самоуправних интересних заједница. Од изузетног је значаја информација о урбанистичкој проблематици. Предложене су и конкретне одлуке:

— да се у року од осам мјесеци изврши ревизија Генералног урбанистичког плана;

— да се у року од једне године изврши ревизија просторног плана општине;

— да се израде ревизије детаљних урбанистичких планова: Под магистралом, Бабин До, Вечићи и Петровац — у року од два до шест мјесеци;

— да се изради детаљни урбанистички план зоне становања ниске густине у Јазу.

Финансијска средства за израду ових планова обезбиједиће: 75% СИЗ за изградњу и уређење општине и 25% Скупштина општине Будва.

Из информације о финансијским обавезама Скупштине општине види се да је у протеклом периоду створено више обавеза него што су биле објективне могућности за њихово измирење, као и да је изузетно лоша књиговодствена евиденција финансијских обавеза.

Припремљена је Одлука о усвајању завршног рачуна буџета и резервног фонда за 1977. годину, по којој су остварени приходи буџета у износу од 39.835.445, а расходи од 40.164.044 и дефицит од 328.599.000 динара који се покрива на терет резервног фонда.

Комисија за избор и именовања предложила је да се за предсједника Комисије Скупштине општине Будва за праћење спровођења Закона о удруженом раду поново бира **Иво Калаштровић**, а за чланове: **Петар Стругар**, **Недељка Меић**, **Павле Рајнатовић**, **Раде Греговић**, **Љубо Зец**, **Иво Арменко**, **Миливој Шљиванчанин**, **Невенка Греговић**, **Радован Радом** и **Павле Вујовић**. Иста комисија предлаже да се за предсједника Комисије за давање на коришћење станова бира **Илија Франичевић**, а за чланове: **Лазар Борета**,

Крсто Марковић, **Бранислав Крговић**, **Владимир Јовановић**, **Иво Калаштровић**, **Марко Ивановић**, **Гојко Љубановић** и **Ева Митровић**.

За вршиоца дужности директора Школског центра за средње образовање и васпитање предложена је **Нада Поповић**, професор из Будве.

Од посебног су значаја информације о бесправној градњи на подручју општине у периоду 1975—1978. године, као и о припрема за Осми

ПЕТНАЕСТ СЈЕДНИЦА ИЗВРШНОГ ОДБОРА

Изабран 13. априла на првој заједничкој сједници свих вијећа Скупштине општине, Извршни одбор је у протеклим три и по мјесеца одржао 15 сједница на којима је разматрао и предложио Скупштини на усвајање нешто преко 120 одлука, рјешења, закључака и информација. Упоредо са тим, Извршни одбор је разматрао око 50 захтјева радних организација и грађана и донио око 60 закључака и рјешења.

Треба посебно истаћи да сједницама присуствују готово сви чланови Извршног одбора, представници Скупштине општине и друштвено-политичких организација, што омогућава свестраније и цјеловитије сагледавање проблема и доношење најприкладнијих предлога и рјешења.

конгрес СУВНОР Југославије који се одржава у Будви од 18. до 21. октобра 1978. године.

Предлогом одлуке о помоћи жртвама фашистичког терора предвиђа се повећање помоћи са 940 на 1500 динара мјесечно, и то од 1. јануара 1978. године. Ову помоћ до сада користе четири лица.

Ради усклађивања с републичким законима утврђени су предлози одлука: о посебном општинском порезу на промет производа и услуга; о порезу на промет непокретности и права; о комуналним таксама и о висини накнаде за радове које изводи општински орган управе за геодетске послове.

Припремљено је и више предлога рјешења из имовинско-правних односа.

ПРОГРАМСКО-САДРЖАЈНА И ИДЕЈНА ОРИЈЕНТАЦИЈА „ПРИМОРСКИХ НОВИНА“

ОГЛЕДАЛО НАПОРА И СТРЕМЉЕЊА

Да би могао да што потпуније одговори својој улози — да редовно и објективно информише радне људе и грађане наше општине о свим збивањима која их интересују и да буде огледало њихових напора и стремљења у свакодневној активности — лист ће то чинити — како је закључено на сједници Издавачког савјета одржаној 31. јула — преко и у оквиру, унутрашњеполитичке, привредне, културно-просвјетне, дјечје и спортске рубрике.

У оквиру унутрашњеполитичке рубрике објављиваће се материјали из рада свих друштвено-политичких организација, с тим што ће се редовно пратити рад организација Савеза комуниста, Социјалистичког савеза, Скупштине општине и њених органа, Синдикалног вијећа и организација синдиката, мјесних заједница, делегација и самоуправних интересних заједница. Поред редовног објављивања материјала с разних сједница, састанака и конференција, о којима би Редакција требало да буде редовно и правовремено обавјештавана, лист ће доносити прегледне информације из основних организација и, на тај начин, доприносити развијању самоуправљања преношењу искустава и омасовљењу стваралачке иницијативе властима и радних људи. Посебна нажња биће посвећена омладини у чему Општинска конференција Савеза социјалистичке омладине треба да пружа редовну помоћ путем проширивања сарадње и информисања о свим акцијама од значаја за ширу читалачку публику. Његовање и развијање револуционарних традиција биће један од прворазредних задатака.

Привредна рубрика се не би ограничавала на пра-

самостално или у сарадњи с другима, активност галерија и Архива. С обзиром на постојећу реорганизацију у кинематографији, лист ће обавјештавати читаоце о пројектима за снимање филмова и о њиховом остваривању. Ако не у сваком броју, у сваком другом доносиће литерарне прилоге у подрубрици „Одабране странице прозе и поезије“. Већ од сеп-

не прегледне информације о дјелатности појединих клубова, односно спортских дисциплина.

У оквиру свих рубрика, лист ће његовати подрубрике: „Истичемо“, „Курзивом“, „У слици и ријечи“, „Наша трибина“, затим осврт, коментар, интервју, приказ, фелтон (подлистак), писма читаоца, „Има ријеч“, „Наши културно-историјски споме-

ПИСМА УРЕДНИШТВУ

ИСПРАВЉАМО

У „Приморским новинама“ број 128. и 129. од 10. јула 1978. године на страни деветој објављен је податак да је у Цуцама погинуо Ђуро Тодоров Куљача као инструктор Приморског батаљона. Ово није тачно, јер Приморски батаљон није имао никаквих инструктора, а Ђуро Куљача био је комесар тог батаљона од почетка марта 1942. до његовог расформирања.

Као комесар Приморског батаљона Ђуро је отишао са Ограђенице у правцу Катунске нахије с једним дијелом бораца. Иако је Батаљон имао више стотина бораца и старјешина, са Ограђенице их је тог дана отишло само око 40. Два дана касније у истом правцу пошла је и Которска чета под командом друга Антона Шурана која је, такође, била у саставу Приморског батаљона. Због прекида везе и акције националиста и четника она није успјела да се споји с главнином, већ се вратила на терен. Одлазак за главнином с терена био је постављен на добровољној основи и нико није имао права да некоме нареди да иде, због чега је већина бораца и командног кадра остала на терену.

Када је почетком маја 1942. Штаб „Ловћенског одреда у региону Трешњева, извршио реорганизацију и спајање теренских батаљона, тада је званично престао да постоји и Приморски батаљон. У тој реорганизацији Куљача је (а то је Ђуро) постављен за замјеника комесара Четвртог батаљона. Вршећи ту дужност погинуо је истог мјесеца на брду Дрошкорница близу Грахова. Овај податак о његовом постављењу на поменућу дужност налази се у ЗБОРНИКУ ДОКУМЕНАТА И ПОДАТАКА О НОВ-ТОМ III књига 3, докуменат број 65, страна 161 и 162 од 7. маја 1942. године.

У истом броју листа, на истој страни, у напису „Демонстрације у Светом Стефану“, чији сам ја аутор, иако у потпису мог имена нема, погрешно је одштампано име Саво Калуђеровић, а треба да стоји Спасо Јовов Калађурђевић. Скојевац од маја 1941, борац и пушкомитраљезац, он је храбро погинуо 20. марта 1942. на Црквинама код Колашина. **Саво Т. КУЉАЧА**

Са сједнице Издавачког савјета

тембра мјесеца лист ће се позабавити популарисањем Љубишићев дјела, с обзиром на обилежавање стогодишњице смрти овог књижевника. У сарадњи с професорима, наставницима и учитељима треба проширити и стално проширивати број најмлађих сарадника чији би се прилози објављивали на страници за младе. Што се тиче спортске рубрике, с обзиром на петнаестодневно излагање листа, она ће се оријентисати на краће коментаре и повремене

тембра мјесеца лист ће се позабавити популарисањем Љубишићев дјела, с обзиром на обилежавање стогодишњице смрти овог књижевника.

У сарадњи с професорима, наставницима и учитељима треба проширити и стално проширивати број најмлађих сарадника чији би се прилози објављивали на страници за младе. Што се тиче спортске рубрике, с обзиром на петнаестодневно излагање листа, она ће се оријентисати на краће коментаре и повремене

лицу. „Из наше историје“. Разумљиво оне ће се појављивати повремено, зависно од потребе за њима и расположивих материјала.

Износени програмску сдржину и идејну оријентацију „Приморских новина“, молимо читаоце да је размотре и ставе одређене примједбе или направе извјесне допуне или измјене, а у првом реду да својом сарадњом омогуће да лист буде у пуном значењу ријечи њихов и да одговори својој улози.

Приморске
новине

Лист ССРН општине Будва уређује: Редакцијски колегијум. Главни и одговорни уредник Милован Пајковић. Издавач: Општинска конференција ССРН Будва адреса редакције: „Приморске новине“ — Будва телефон: 41-346 — Број жиро-рачуна: 20710-678-287 код СДК Будва — Штампана: Издавачко-штампарско предузеће „Обод“ — Цетиње — Преплата: годишња 48 дин.; за иностранство двоструко — Рукописи се не враћају.

ТУРИСТИЧКО ЛЈЕТО 78.

Бука због пребукирања

Пребукираност, та најизглед безначајна појава, која се јавља у неједнаким временским циклусима, у зависности од остварења и стицања низа економско-социолошких и других околности, узбудила је овог лета многе духове и изазвала читаву буру негодовања, протеста и жалопојки.

Талас незадовољства достигао је кулминацију и чаша се прелила у тренутку када је због малог броја „срећника“, који су са резервацијама у цепу наишли на затворена врата неких хотела, штампа почела да бруји, лансирајући сензационалистичке и алармантне вјести у стилу: „Јадац умјесто љетовања“, „И званом госту мјесто за врата“, „Провео се ко Јанко на Косову“, до тешких оптужби: да ли је домаћи грађанин гост другог реда? Сада, када је еуфорија бијеса већ протутњела, ка да смо у могућности да разумијемо, смирилијемо и реалније разматрамо димензије ове појаве и њене манифестације, можемо објективно констативати да је проблем пребукирања био заиста присутан, али да није био алармантан и да је у разноразним гласинама и поплави дезинформација било више жеље за сензацијама него реалности приступа и објективне критике која указује и упућује на изналажење најадекватнијих, друштвено корисних рјешења.

На листи оптужених нашао се и „Монтенегротурист“, угоститељско-туристички посленици и целокупна туристичка привреда наше општине, на коју је искаљен углавном сав револт. Јер, сасвим је сигурно иако појава пребукирања није имала шире димензије, иако није било озбиљнијих разлога за буку због пребукирања, ипак и сами носимо добар дио кривице и сваки покушај њеног ублажавања и изналажења евентуалних објективних околности, био би потпуно депласиран. Оптимистичке наде очи овогодишње туристичке сезоне оствариле су се, чак далеко изнад свих очекивања, али је непланирана најезда туриста разоткрила многобројне слабости, пропусти и недопустиве грешке у организацији и битисању туристичке привреде на овом сигурно најљепшем и најинтересантнијем дијелу наше обале. Феномен пребукирања и друге

УМЈЕСТО БРАЊА ЛОВОРИКА, ХОД ПО МУКАМА!

сличне појаве, које рађају читав ланац штетних посљедица, недвосмислено показују да и поред несумњивог прогреса и видних успјеха, целокупна туристичка привреда у нашој општини, још увијек болује од тзв. дјечјих болести, па нам због тога остаје једино да објективно, савјесно и комунистички одговорно размотримо насталу ситуацију и благовремено предузмемо потребне акције и мјере, које неће бити управљене само на отклањање штетних посљедица, већ, преважно, жаришта из којих неминовно настају такве посљедице.

Међутим, како је пребукирање само повод за покретање широк друштвених иницијатива у циљу рјешења овај многобројних противрјечности и дилема, то је и наша размишљања потребно усмјерити на опсежније анализе и истраживања дубљих друштвених узрока, положаја и третмана угоститељско-туристичке привреде у систему привређивања, као и значаја задатака који се пред њу постављају. Резултати истраживања највероватније стручњака јасно показују да ће се туризам незадрживо развијати и да ће његов значај за нашу земљу у цјелини, све више расти, мада и захтјеви „савремених номада“ постају сваки даном све комплекснији и префињенији. Без неопходне помоћи и подршке шире друштвене заједнице и без координираних и благовремених акција свих оних субјеката који посредно или не посредно захватају дио туристичког колача, за тим захтјевима ћемо и даље само каскати.

Бременита субјективним слабостима, неадекватно регулисаним доходним односима, суочена са рјешавањем сјајет проблема, почев од сезонског карактера привређивања, кадрова и потреба за постојањем максимално високог степена културе рада, до немилосрдних конкуренција на свјетском тржишту, туристичка привреда је потпуно немоћна да без правремене помоћи и интервенције шире друштвене заједнице, одговори све суптилнијим и одговорнијим задацима које јој намеће савремени развој. Апели и упозорења који због тога стижу из „Монтенегротуриста“ и других субјеката туристичког промета

не могу се заобићи и остати без одговарајућег одјека. Без икакве жеље да макар иоле правдамо „Монтенегротурист“ и домаће туристичке раднике, морамо признати реалност постојања извесних чињеница које употпуњују слику тренутно стања и омогућавају стицање цјелоукупног увида.

Задаци средњорочног плана на туристичке изградње у СР Црној Гори знатно заостају — остварен је једва његов пети дио. Годинама се не улаже готово ништа у изградњу нових капацитета, за проширење материјалне основе рада, а за посљедњих пет година није изграђен ни један нови хотел. Зато стагнирају и пословни резултати и лични доходи запослених радника. Многе радне организације жељују за одмором и рекреацијом својих радника остварују изградњом скупих и нерентабилних одмаралишта, умјесто да иду једноставнијим, јефтинијим и рентабилнијим путем удруживања средстава.

Крајње је вријеме да најодговорнији форуми туристичке привреде сумирају и проуче искуства из посљедњих „лекција“ и да уз помоћ и подршку свих субјеката друштва предузму одговарајуће мјере економске политике којима би се превазишле постојеће муке и рефирмисао пољуљани углед угоститељско-туристичке дјелатности. Тек тада, створиће се услови да туризам постане стабилна и витална привредна грана, и то како са становишта интереса за увећањем девизног прилива и националног дохота, тако и са становишта стварања оптималних услова за безбрижно љетовање домаћег госта.

Све док не проникнемо у суштину ствари и док се не организујемо у складу с модерним захтјевима, све док будемо тјерали шегу с „пребукираним Милисавом“ и правили неукусне вице на рачун „Живојина који је на мору позленио умјесто да поцрни“, и све док наша сазнања буду стајала на постреби тврђења и доказивања да туризам није само хотел, нећемо успјети да премостимо прилично дубок јаз између жеља и могућности, између прокламованих ставова и њиховог практичног оживољивања.

Бранислав Крговић

У НАШЕМ НАЈЕКСКЛУЗИВНИЈЕМ ЛЈЕТОВАЛИШТУ

ИЗВАНРЕДНА ПОСЈЕТА

У нашем најексклузивнијем лјетовалишту гости ју као никад. Свих 220 постеља у апартманима бившег рибарског насеља су пуњени, баш као и хотели „Маестрал“ и „Милочер“. Док августовско сунце неми

лосрдно пече, гости траже хладовину под сунцобранима на светостефанској и милочерској плажи, под старим маслинама на обали или у зеленилу полуострва. Иако је све пуно, тишина је свуда присутна, што је карактеристично за ово лјетовалиште.

— Готово да не памтимо сваку посјету — прича нам Илија Митровић, замјеник директора ООУР „Свети Стефан“. — И у предсезони, а ево и током главне туристичке сезоне присто смо опсеј днути. Слободних мјеста нема, али нема ни пребукирања: госте смјештамо према договореним резервацијама. У Светом Стефану лјетују махом Немци, али има и Белгијанаца, Италијана Американаца...

15 ДАНА

РЕЗЕРВАТ

ЛОВАЧКО ДРУШТВО „ПРИМОРЈЕ“ одлучило је да острвце Свети Никола код Будве, познато у народу под именом Шкољ, претвори у ловни резерват, населивши га зечевицама. У неколико наврата биће пуштени зечевицама и паровима, а забрана лова трајаће пет година. Након тога зечевицама ће бити пресељени на копно.

НАЈСКУПЉИ ПАНСИОН

ВИЛА 118 НА СВЕТОМ СТЕФАНУ, најскупљи апартман на Јадрану, током августа добија госте. Како смо обавијеште ни у ООУР „Свети Стефан“, у чувеној вили, у којој су својевремено боравили Софија Лорен и Карло Понти, Моника Вити, Алберто Моравија и друга позната имена, током августа одмараће један Јапанац, чије име, због пословне сарадње, нису жељели да нам саопште. Богати Јапанац плаћа дневно 650 долара.

ОДШТЕТА

„ПРЕКОВРОЈНИ“ ГОСТИ који су смјештени у собама домаће радиности добили су од основних организација удруженог рада „Монтенегротуриста“ одштету која је износила 40 одсто од уплаћене цијене пансиона. Само је у ООУР „Хотели Словенска плажа“, гдје је проблем пребукирања у јулу био најизраженији, гостима који су били смјештени у собама домаће радиности до почетка августа исплаћено 400.000 динара.

Пуно гостију је и у „Маестралу“ и „Милочеру“. У „Маестралу“ бораве махом гости с германског подручја, мада има и тридесетак Југословена, док у Милочеру половину гостију чине наши.

— То су махом Југословени који живе и раде ван наше земље, познати лекари, стоматолози, пјевачи, инжењери, који су запослени у земљама Западне Европе и имају висока примања — рекао је Никола Митровић директор „Милочера“.

У Светом Стефану су нам саопштили да ће посјета бити добра током цијелог августа, да ће се прилично гостију оvdје одмарати и у септембру.

Добра овогодишња посјета, која је много боља него у прошлогодишњој сезони, позитивно ће се одразити на финансијско пословање: већ је остварен промет већи за девет милиона него у исто вријеме лани.

С. Г.

Плаже пуне „као око“

УСПУТ ЗАПИСАНО

Лапчићи на путу напретка

Док су многа наша села, „поклекла“ пред туристичким бумом, опустјела и напуштена, јер су се њихови житељи определили за ову уноснију приредну грану, Лапчићи, са тридесетак кућа припитих уз окомити обронак ловћенског масива, на дванаестом километру од Будве према Цетињу, још увијек одолијевају искушењима и живе пуним животом, захваљујући упорности и вољи својих вриједних становника. Ни колонизација 1946, ни туристички развој будванске ривијере од 1960. на овамо, ни могућности школовања и запошљавања између ова два раздобља, нијесу могли утицати на то да селаци напусте Лапчиће. Чак и они који су одлазили да потраже боље услове живота поново су се враћали и пирили ватру на старим огњиштима.

Резултати жеље и упорности

Живот у Лапчићима није био ни лакши ни бољи него у осталим селима у залеђу

ви корак ка остваривању тих жеља учињен је још 1957. године када је уведена струја. Нешто касније да би се побољшало снабдијевање електричном енергијом, заједничким радом подигнута је трафостаница. Затим је уследила акција за каптажу извора и изградњу приступних путева. Године 1971. прокрчен је приступни пут до крајње куће у селу, каптиран извор Ђедовица и изграђен водовод у дужини 1.500 метара. Сви ови послови завршени су захваљујући средствима из самодоприноса селана.

Приступне се регулисању бујица

— Било је оних који су сумњичаво гледали на сваку нашу акцију — прича Рако Радоњић, пензионер и друштвено-политички активиста, за кога селани кажу да је најзаслужнији за објекте које село данас има. — Неки су застајали на пола пута — и када је била акција на електрификацији и, касније, на трафо-станици и

У плану је још много полова који треба да се ураде уз помоћ Мјесне заједнице Будва II, којој Лапчићи припадају. Један од најважнијих задатака сада је регулација бујица, које угрожавају плодно земљиште и причињавају велике штете. Исто тако, када асфалтна трака буде пресјекла село на два дијела, треба солидно изградити приступне путеве ка њој.

Новом се радује и старо и младо

Иначе, новом путу радује се и старо и младо. Радује му се и Симо Милић са супругом Јоком, који се у родно село вратио после 50 година селачања по бијелом свијету, и коме је магистрала опасно поткопала темеље новосаграђене кућице.

— Нека, нека! — каже он — важно је да се гради пут, јер путеви доносе прогрес. А мој кућерак биће обезбијеђен потпорним ѕидом. То су ми обећали другови из ОГП и надам се да ће обећање испунити.

На путу Цетиње — Будва

УВЕДЕНА ДРУГА СМЈЕНА

На градилишту пута Цетиње — Будва посао је прилично живнуо. Уведена је друга смјена и сада се ради од зоре до мрака. Повећан је број радника и побољшана механизација. Ускоро ће најтежа тачка на дионици Лапчићи — Станишићи (усјек у Губавици) бити савладана. Тако ће дио старог пута бити ослобођен за саобраћај. Већ је помјерена механизација према селу Станишићи, тако да ће се у току августа саобраћај у правцу Цетиња одвијати несметано.

Како су нам саопштили на градилишту, први слој асвалтне траке у дужини од два и по километра биће постављени крајем августа.

ПРАВНИК ВАМ ОДГОВАРА

Радно мјесто — да или не?

— да ли се у самоуправним општинским актима организација удруженог рада може употребити термин „радно мјесто“ када у Закону о удруженом раду и Закону о радним односима тог термина више нема? — пита Јовица Самарџић из Будве.

— Може, и поред тога што је у нашој самоуправној пракси владало мишљење да се термин „радно мјесто“ не би могао употребити. У оба законска текста употребљава се термин „послови, односно радни задаци“, али то не значи да је термин „радно мјесто“ превазиђен и да га треба елиминисати. Овај термин, који је до сада дефинисан као скуп послова, односно радних задатака у оквиру редовне дјелатности основне организације, на којима може да ради један или више извршилаца, задржан је у Уставу СФРЈ и у Уставу СРЦД. Ради се о организационом, а не правном термину, чија је употреба у организацији рада неопходна, па нема мјеста приговорима у случају његове примене. Тим прије што се у пракси и показало да су други употребљавани термини, као што су „група послова“, „радни пункт“, „радно подручје“, „неодговарајући. Набрајање послова, односно радних задатака, без њиховог груписања према међусобној повезаности или сродности, отежава подјелу послова и организацију рада.

У законским текстовима није избјегнут термин „радно мјесто“ због тога што је оциједино да се ради о превазиђеном организационом термину, већ из савијестних других разлога. Наиме, у пракси је било случајева да се приликом отварања радних мјеста не утврђују послови који ће се на тим радним мјестима обављати. Ни лични доходак није зависио од извршеног рада, већ од знања које је радно мјесто добијало у односу на друга радна мјеста. Због тога је употребљен термин „послови, односно радни задаци“, јер се морала обезбиједити примјена уставног начела „расподјеле према раду и резултатима рада“.

„Послови“, који представљају активност трајног карактера, и „радни задаци“, који представљају конкретну и временски детерминисану људску активност (што, када и како радити), морају бити утврђени приликом доношења самоуправног општег акта о систематизацији послова, односно радних задатака (радних мјеста). Они морају бити и груписани према њиховој технолошкој повезаности, односно сродности, као и утврђен њихов обим и сложеност на сваком радном мјесту, заједно са условима у погледу стручних и других радних способности радника за рад на тако утврђеној групи послова, односно радном мјесту, као и основи и мјерила за одређивање резултата рада радника на сваком радном мјесту у зависности од извршених послова, односно радних задатака.

Када је обавеза радних људи да приликом доношења самоуправног општег акта о систематизацији послова, односно радних задатака, нема никаквих законских сметњи да се организациони термин „радно мјесто“ употреби у таквом акту, али то не значи да се не може употребити и неки други термин, зависно од дјелатности основне организације.

Д.

ГОСТИ ИЗ ИТАЛИЈЕ

ПОЧЕТКОМ АВГУСТА приличан број гостију из Италије приспио је на Црногорско приморје, посебно на будванску ривијеру. Фериботима „Свети Стефан“, који саобраћа на линији Бар-Бари, и „Тинторето“, који повезује ову италијанску луку с Дубровником, стигли су моторизовани туристи с југа Италије који ће дио одмора ту провести. Као што је познато, у Италији је почео традиционални ферагосто — мјесец колективних годишњих одмора.

С. Г.

Нијесу изостали ни седамдесетогодишњаци — Иво и Јово Франета су увијек тамо гдје треба

будванске ривијере. Живјело се, углавном, од земљорадње и сточарства, а нарочито је било развијено виноградарство — вино из Лапчића било је познато по свом квалитету. Земљу је овдје врло тешко обрађивати: треба се борити за сваку прегршт плодног тла, које је, иначе, терасасто — подграђено сувомеђом да би се сачувало од јаких прољећних и јесењих бујица. И сточарством се није лако бавити: оскудијевало се у пашњацима, а планина Коњско, гдје се касило сијено за зимницу и на коњима, често и рамену, носило са ње око села, удаљена је око два сата хода.

Па шта је у овом селу одржало живот и привукло не само оне који су га били напустили, већ и многе становнике из већих урбанизованих средина? То је, у првом реду, жеља и упорност његових житеља да у Лапчићима створе услове за живот који се неће разликовати од оног у Будви или било ком приобалном насељу. Та жеља данас је постала стварност. А да би се стигло од жеље до стварности требало је уложити доста труда и зноја уз многа одрицања. Пр

изградњи водовода. Тражили су да им се врате паре које су дали као учешће, а када је све било готово молили су да им се дозволи прикључак. Нијесмо гледали на њихову малодушност — свима смо омогућили да се прикључе на водовод. Неколико акција извели смо заједнички са селанима Марковића: мост на Грђевици и водовод. Масовни одзив био је и на крчењу и насапању пута до цркве. Треба истаћи да смо наишли на пуно разумијевање код ОГП „Титоград“, које изводи радове на путу Будва — Цетиње. Ми смо њима дали на употребу воду и материјал за насапање трасе, а они су се обавезали да поправе пут који је поремећен насипом и дограде дио сеоског пута који је остао недовршен.

— Сада прилазимо још једном заједничком послу — наставља Рако Радоњић, иницијатор свих акција у Лапчићима. — Заједно с Грађевинским предузећем „Титоград“ правимо резервоар за воду капацитета 50 кубика, који ће служити за градилиште, а после је ће остати селу.

Подухватима становника Лапчића на уређењу села и стварању што бољих услова за живот у њему много су помогли другови из ОГП „Титоград“, који изводе радове на путу Будва — Цетиње. Шеф механизације Зарија Ђукановић лично је управљао грађевинском машином приликом акције која је ових дана изведена на насапању сеоског пута. Управник градње, инжењер Драган Ђиновић, као и сваки радник понаособ водили су много рачуна да се крчење пута кроз село изведе што безболније, да се, што је највише могуће, избјегну штете на имањима и сеоским објектима.

Услови за живот у Лапчићима не разликују се од оних у граду; пут, струја, вода, чак и улична расвјета. Зато се из године у годину у селу повећава број домаћинстава. Враћају се његови некадашњи житељи из Баната, Бачке и Београда, а уз њих и по који дошљак купи плац, сагради кућу и одмах се уклапа у рјешавање сеоских проблема.

В. Станишић

ЗА МЛАДЕ * О МЛАДИМА * МЛАДИ О СЕБИ

СТО ДЕСЕТ ГОДИНА ОД РОЂЕЊА АЛЕКСЕ ШАНТИЋА

Природно и предано пјевао је својој земљи

Један од најпопуларнијих и најзначајнијих наших лирских пјесника, Алекса Шантић (1868 — 1924) у младости је био — како рече један његов савременик — „богат и аполонски лијепо“. Волио је свој народ и своју земљу дубоко и искрено. У приватном животу био је фанатичан пријатељ и племенит противник, тако да се нико није могао одупријети чару његове личности: гдје год би дошао, собом је доносио сунце.

маштом о слави, смислом о доброту и поносности. Дивио се само туђој слави, туђој срећи и туђим амбицијама — у нарочитој чедности ни за чим није свом силом посегнуо, ништа није свим срцем зажелио: до краја живота није знао за истину да изабрани људи не живе од онога што им живот пружа, већ више од онога што сами од живота отму.

Првенствено патриотски, Шантић је био и љубавни пјесник, али само у доколици — његове љубави биле су без драматике, сентименталних компликација и префињених химера. Кажу да је волио свега два пута у животу, да је љубав за њега била једна њежна словенска чежња, да није знао за љубавне отрове и злочиначке маније у интригама срца — ни једна његова љубавна рана није била без пребола.

Као народни борац, волио је Змаја више него било којег другог нашег пјесника, и то више Змаја националног борца него хумористу, сатиричара и ненадмашног дјечјег пјесника. Најдубље дирнут сеобом Срба муслимана у Азију, испјевао је за њих чувену пјесму „Остајте овдје“, јер:

За ову земљу све вас, све вас веже
Име и језик, братство, и крв света

Пјевао је својој земљи природно и предано као ратар који је залива својим знојем и као ратник који је натапа својом крвљу. Слика поробљене земље и тешких прилика у којима су тада живјели наши народи дао је у пјесми „На убогом пољу“:

На убогом пољу мога завичаја
Не чује се пјесма весеља и жетве,
Само шум жалосни робинје Неретве
Хладан вјетар носи преко пушта краја...
Тешко нама!... Ено, туђин се весели
И сва блага наша отима и хара...

Дубоко је саосјећао са својим поробљеним народом и његове муке и страдања осјећао као своје:

Не плачем само с болом свога срца
Рад' земље ове убоге и голе;
Мене све ране мога рода боле,
И моја душа с њим пати и грца...
У мени цвиле душе милиона.

Шантић је пјевао и о братству свих наших народа, искованом у борби:

На врелу братства опрасмо очију вид,
И више ми нисмо слепи...
Опрасмо мрље, и крв, и грех, и стид,
И сад смо ко богови лепи.

Најпознатије Шантићеве пјесме су: „Моја отаџбина“, „Ми знамо судбу“, „О класје моје“, Претпразнично вече“, „О, земљо моја“, „Бока“, „Вече на шкољу“, „Једна суза“ и „Музи“.

Шантић је преводио њемачке пјеснике, у првом реду Хајнеа, Гетеа и Шилера, а написао је и четири драмска дјела: „Под маглом“, „Анђелија“, „Немања“ и „Хасанигиница“.

Алекса Шантић:

РИВАРИ

Примите ме тамо на убогу лађу,
И незнана странца назовите другом.
На пучини сињој кад вас муке снађу
И кад муње плану потамнелим кругом:

Ја ћу да се патим и да с вама страдам
И да кушам борбу са морем и небом,
Хоћу да се с вама и молим и надам,
Хоћу да се с вама истим траним хљебом.

И у мутне ноћи, када бура реже,
Када нимфе ћуте у морскоме биљу,
Ја ћу с вама вући ваше тешке мреже,

Да прекаљен тако напором и радом,
Једном гордо пољем, с новом ватром
Кроз маглу злих дана свом завјетном
циљу.

МОЈИ ОЧЕВИ

Моји су очеви из онијех страна
Гдје мотика звони и гдје красна бије,
Гдје зној с чепа капље, и гдје рало рије,
И тврде се груде дробе испод брана...

Моји су очеви из колиба груби'
Гдје се гусле чују, приповјести, бајке,
Гдјено дјецу уче прости, добре мајке
Кам рођени како брани се и љуби...

Моји су очеви са тимора тије'
Гдје вијездо своје крсташ ор'о вије,
И са вихорима бије се и туче...

Моји су очеви бунтовници свети,
Са душиом олуја што грли и лети,
И крилима златне распалјује луче...

земље напаша је одраза у многим његовим пјесмама.

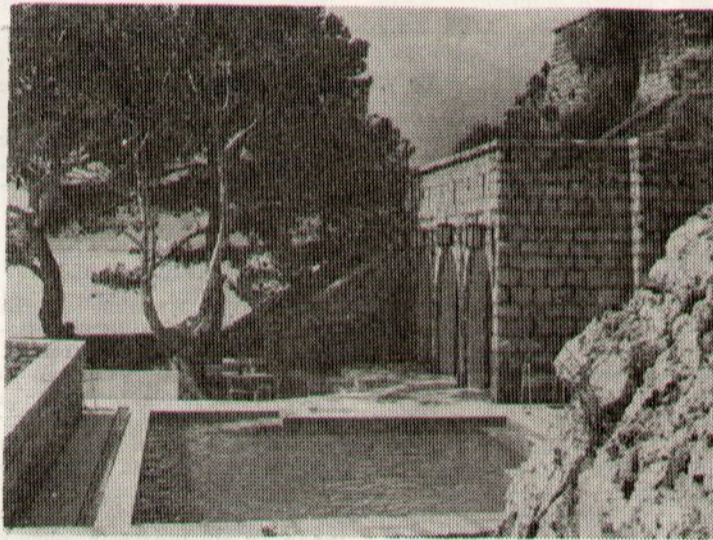
Иако није био радознао, нити „свим срцем за нечим тежио“, Шантић је био врло плодан пјесник: у току три и по деценије, колико је радио на књижевном пољу, написао је велики број родољубивих, социјалних и љубавних пјесамата. За њега се може рећи да је Мостар господарио цијелим његовим животом: идејом о срећи.

ОДАБРАЛИ СМО ЗА ВАС

О причи и причању

... НА ХИЉАДУ РАЗНИХ ЈЕЗИКА, у најразноличнијим условима живота, из века у век, од древних патријархалних причања у колибама, поред ватре, па све до дела модерних приповедача која излазе у овом тренутку из издавачких кућа у великим светским центрима, испреда се прича о судбини човековој коју без краја и прекида причају људи људима. Начин и облици тог причања мењају се са временом и приликама, али потреба за причом и причањем остаје, а прича тече даље и причању краја нема. Тако нам понекад изгледа да човечанство од првог блеска свести, кроз векове прича само себи, у милион варијаната, упоредо са дахом својих плућа и ритмом свог била, стално исту причу. А та прича као да жели, попут причања легендарне Шехерезаде, да заваља креника, да одложи неминовност трагичног удеса који нам прети, и продужи илузију живота и трајања. Или можда приповедача својим делом треба да помогне човеку да се нађе и снађе? Можда је његов позив да говори у име свих оних који нису умели или, оборени пре времена од живота — креника, нису стигли да се изразе? Или то приповедача можда прича сам себи своју причу, као дете које пева у мраку да би заварало свој страх? Или је циљ тога причања да нам осветли, бар мало, тамне путеве на које нас често живот баца, и да нам о том животу, који живимо али који не видим он не разумемо увек, каже нешто више него што ми, у својој слабости, можемо да сазнамо и схватимо; тако да често тек из речи доброг приповедача сазнајемо шта смо учинили, а шта пропустили, шта би требало чинити, а шта не. Можда је у тим причањима, усменим и писменим, и садржана права историја човечанства, и можда би се из њих могао бар наслути, ако не сазнати, смисао те историје. И то без обзира на то да ли обрађују прошлост или садашњост...“

(Иво АНДРИЋ: *Говор у Стокхолму приликом примања Нобелове награде*)

Свети Стефан

МОЖДА НИСТЕ ЗНАЛИ

СВЕ О КАЛЕНДАРУ

СКУП ОДРЕДАБА о подјели времена на дане, недјеље, мјесеце и године, календар је ријеч латинског поријекла (Calendae) која је означавала први дан у мјесецу.

Најстарији познати календар, египатски, био је лунарни. Два наест мјесеци по 30 дана (преосталих пет, односно, сваке четврте године, шест дана додавало се на крају године) били су груписани у три годишња доба, то јест у три пољопривредна циклуса.

По грчком, лунисоларном, календару година је почињала када би сунце дошло у одређен положај (солстициј или еквиноциј), а сваки мјесец почињао је — младим.

Да би отклонио неке недостатке римског календара, који је имао десет мјесеци, Јулије Цезар га је реформисао. Према његовом, ју-

лијанском календару, који се заснива на Сунчевој години од 365 1/4 дана, проста година има 365, а свака четврта, преступна 366 дана.

Папа Грегорије XIII уредио је 1582. године календар који се по њему зове грегоријански. Од јулијанског, тај календар разликује се по томе што тачније рачуна вријеме и установљава да оне стогодишње године код којих број није дјелив са 400 — нису преступне. Папа Грегорије је одредио да се на темељу његовог рачунања датуми помакну према години недјељивој са 400 за онолико дана унапријед колико је стогодишних година било од Цезара до 1582. године. Разлика између старог, јулијанског, и новог, грегоријанског, календара износи 13 дана.

Према муслиманском календару који има Мјесечеву годину од 354 дана, године се броје од 622. годи-

не наше ере, то јест од Мухамедовог бјекства из Меке у Медину.

Јеврејски календар има просту годину са 12, а преступну са 13 мјесеци. Године се броје од 3761. године прије наше ере.

Заснован на годишњим добима и на положајима звијезда, календар Француске револуције почиње јесењом равнодневицом. Тај календар увео је Конвент 1793. године.

Организација уједињених нација расправљала је о новом, свјетском календару, према коме би се година дијелила на четири једнака квартала, с тим што би у сваком кварталу први мјесец (јануар, април, јул и октобар) имао по 31, а сви остали по тридесет дана. С обзиром да није нађено рјешење за један, односно два дана, свјетски календар је још увијек пројект.

